

Jacek Lisowski

Akademia Ekonomiczna w Poznaniu

SPECYFIKA ZASADY POWSZECHNOŚCI OCHRONY UBEZPIECZENIOWEJ W UBEZPIECZENIU KREDYTU

1. Zagadnienie powszechności ochrony ubezpieczeniowej w literaturze przedmiotu

Celem artykułu jest przedstawienie jednej z trzech głównych zasad ochrony ubezpieczeniowej, tj. powszechności i jej specyficznych cech, jakie można zidentyfikować w ubezpieczeniu kredytu. Zagadnienie powszechności ubezpieczeń można rozpatrywać z punktu widzenia przedsiębiorców korzystających z ochrony ubezpieczeniowej (powszechność podmiotowa), ubezpieczanych przedmiotów (powszechność przedmiotowa) oraz z punktu widzenia rodzajów ryzyka objętych ochroną zakładu ubezpieczeń (powszechność typów ryzyka objętych ubezpieczeniem)¹. Jak stwierdza J. Handschke [5, s. 1], postulat powszechności ochrony ubezpieczeniowej należy zawsze rozpatrywać na tle konkretnego rodzaju ubezpieczeń. Ocena „stopnia” powszechności ochrony ubezpieczeniowej wymaga więc odniesienia liczby podmiotów, przedmiotów i rodzajów zdarzeń losowych objętych ubezpieczeniem do liczby podmiotów, przedmiotów i rodzajów zdarzeń, które mogą lub powinny być objęte ubezpieczeniem [12, s. 57].

Podkreślić należy, że postulat powszechności ochrony ubezpieczeniowej nie zakłada systemu ubezpieczeniowego, w którym ochroną ubezpieczeniową byłyby objęte wszystkie podmioty i przedmioty od wszystkich zagrażających im rodzajów ryzyka. Taka zupełna powszechność jest niemożliwa do realizacji, a przede wszystkim jest pozbawiona sensu ekonomicznego [20, s. 64]. W związku z tym postulat powszechności ochrony ubezpieczeniowej ma na celu to, aby poza ochroną ubezpieczeniową nie pozostawał żaden podmiot lub przedmiot, którego objęcie

¹ Szerzej na ten temat piszą m.in. [11, s. 17; 19, s. 243; 18, s. 71-72; 5, s. 1; 7, s. 119; 12, s. 57-58].

przez nią jest uzasadnione, a zarazem żeby realnie zagrażające i odczuwane rodzaje ryzyka były uwzględniane przez ubezpieczenia [20, s. 64].

Należałoby więc zasadę powszechności rozumieć w sensie postulatu, by organizacja i funkcjonowanie ubezpieczenia zabezpieczały każdemu subiektywnie lub obiektywnie zainteresowanemu w ubezpieczeniu podmiotowi możliwość korzystania z tego urządzenia w miarę jego potrzeb, tj. w odniesieniu do interesujących go przedmiotów oraz realnie zagrażających mu rodzajów ryzyka [11, s. 17].

2. Zasada powszechności a ubezpieczenie kredytu

Sens ekonomiczny ubezpieczenia kredytu sprowadza się do zapewnienia przez zakład ubezpieczeń pokrycia strat majątkowych wywołanych u kredytodawców z powodu nieotrzymania od kredytobiorców, w sytuacjach określonych w umowie ubezpieczenia, należności za udzielony kredyt.

Zakres podmiotowy w ubezpieczeniach kredytu praktycznie jest ograniczony do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Z zakresu tego wyłączone są w zasadzie gospodarstwa domowe (osoby fizyczne nie prowadzące działalności gospodarczej), co nie znaczy, że nie mogą być one związane z potencjalnym ryzykiem (np. w ubezpieczeniach kredytu hipotecznego).

Powszechność podmiotowa² może być wyznaczana dwoma czynnikami, tj. czynnikiem techniczno-ubezpieczeniowym i społeczno-ekonomicznym [5, s. 2].

Czynnik techniczno-ubezpieczeniowy sprowadza się do określenia liczebności wspólnoty niebezpieczeństwa, a także rozstrzygnięcia jej pełności, tzn. tego, czy wspólnota niebezpieczeństwa powinna obejmować wszystkie podmioty o odpowiednich kwalifikacjach, a więc zagrożone przez podobne rodzaje ryzyka, a także mogące wnieść stosowny udział do gromadzonego przez wspólnotę funduszu, czy też wystarczy, aby przystąpiły do niej tylko niektóre z tych podmiotów [19, s. 245].

W tym wypadku należy zauważyć, że odpowiednią liczebność wspólnoty niebezpieczeństwa w przypadku ubezpieczeń kredytu można osiągnąć nie tylko przez objęcie ubezpieczeniem dużej liczby podmiotów (kredytodawców, dostawców), ale przede wszystkim przez objęcie ubezpieczeniem dużej liczby przedmiotów, tj. kredytów lub należności określonego kredytodawcy (dostawcy). Postulat ten sprowadza się do podstawowej zasady (reguły) stosowanej w ubezpieczeniach kredytu, tj. ubezpieczenia przede wszystkim całego obrotu (wszystkich należności) lub jego części według określonego kryterium. Powszechność podmiotowa i przedmiotowa ma duży wpływ na efektywność ochrony ubezpieczeniowej poprzez oddziaływanie na jej cenę. Konsekwencją małej liczebności podmiotów lub przedmiotów, którym zagraża ryzyko kredytowe, jest, ze względu na niewielką repartycję szkód, wyższa cena ochrony ubezpieczeniowej. Dlatego zawsze bardziej opłacalne dla ubezpieczającego będzie ubezpieczenie całego bądź części obrotu niż ubezpieczenie poje-

² Nazywaną przez E. Kreida powszechnością poziomą.

dynczej należności czy należności od jednego odbiorcy. Opłacalność ta sprowadzać się będzie nie tylko do ceny, ale także do swoistego ryzyka, że w przypadku ubezpieczenia pojedynczego dana należność może nie zostać objęta ochroną ubezpieczeniową przez zakład ubezpieczeń.

Kolejną kwestią jest stosowanie przez niektóre zakłady ubezpieczeń warunków progowych uzyskania ochrony ubezpieczeniowej. Warunki progowe polegają na tym, że część zakładów ubezpieczeń ubezpiecza tylko podmioty, które osiągają z góry określone parametry³. Ponadto niektóre zakłady ubezpieczeń uzależniają objęcie ochroną ubezpieczeniową od przeniesienia portfela pozostałych ubezpieczeń majątkowych do siebie. Takie praktyki stosują przede wszystkim zakłady ubezpieczeń nie oferujące wyłącznie ubezpieczeń kredytu. Traktują one te ubezpieczenia jako pewnego rodzaju „produkt marketingowy” mogący zachęcić klientów także do zawierania innych ubezpieczeń.

Jeżeli mowa o powszechności przedmiotowej, to czynnikiem mającym na nią wpływ będzie zapewne ograniczenie ochrony ubezpieczeniowej przez zakłady ubezpieczeń do należności wynikających ze sprzedaży określonych w umowie ubezpieczenia produktów bądź usług (np. należności z tytułu usług budowlanych).

Kolejną kwestią jest zapotrzebowanie klientów na ubezpieczanie kredytów coraz dłuższych, a jednocześnie na coraz krótsze terminy tzw. zająścia szkody („przewlekła zwłoka”). Zakłady ubezpieczeń niechętnie podejmują zwiększone w tym zakresie ryzyko.

Czynnik społeczno-ekonomiczny powszechności ochrony ubezpieczeniowej sprowadza się do zagadnienia, które podmioty należy objąć ochroną ubezpieczeniową ze względu na znaczenie społeczno-gospodarcze. W dobie gospodarki rynkowej i dobrowolności ochrony ubezpieczeniowej zagadnienie to ma mniejsze znaczenie i można je sprowadzić do podejścia mikroekonomicznego, tzn. każdy przedsiębiorca powinien sam określić w ramach procedury *risk management*, czy jest zainteresowany w ubezpieczeniu kredytu i w jakim stopniu.

Czynnik ten ma natomiast niewątpliwie duży wpływ na powszechność podmiotową i przedmiotową w ubezpieczeniu kontraktów eksportowych. Specjalne znaczenie eksportu dla rozwoju każdego kraju, w tym także i Polski, ma odzwierciedlenie w instrumentach go popierających. Takim instrumentem jest niewątpliwie ustawa o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych [21].

Ze względów społeczno-ekonomicznych ustawa ta ogranicza możliwość ochrony ubezpieczeniowej w tym zakresie:

- 1) podmiotowo – do przedsiębiorców, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz jednostek finansujących kontrakty eksportowe realizowane przez tych przedsiębiorców,
- 2) przedmiotowo – do przedmiotów eksportu uznanych za krajowe⁴.

³ Najczęściej warunkiem objęcia ochroną ubezpieczeniową jest roczny obrót kredytowy dostawcy wyższy niż 10 mln zł.

⁴ Definicja produktu uznanego za krajowy znajduje się w [16].

Ograniczenie to jest jednak słuszne, gdyż ubezpieczenie w tym przypadku służy ochronie i promocji tylko krajowych eksporterów oraz krajowych produktów i usług.

Powszechność rodzajów ryzyka objętych ubezpieczeniem⁵ sprowadza się do pokrycia popytu na ochronę ubezpieczeniową przed różnymi typami ryzyka. Bardzo ważnym aspektem powszechności rodzajów ryzyka obejmowanych ubezpieczeniem kredytu jest zgodność oferowanego przez zakłady ubezpieczeń zakresu ubezpieczenia z zapotrzebowaniem klientów. Na rynku istnieje popyt na ochronę zarówno przed ryzykiem rynkowym (handlowym), jak i nierynkowym (niehandlowym). Natomiast podaż sprowadza się w przypadku obrotu krajowego do możliwości ubezpieczenia jedynie ryzyka rynkowego (handlowego), zaś w obrocie międzynarodowym – zarówno do ryzyka rynkowego (handlowego), jak i nierynkowego (niehandlowego) w ograniczonym zakresie. Taki stan rzeczy wynika ze specyfiki rodzajów ryzyka nierynkowego (tj. przede wszystkim politycznego, katastrofalnego i ryzyka przewlekłej zwłoki kontrahenta publicznego). Ponadto należy wspomnieć, że istotnym ograniczeniem powszechności w zakresie ryzyka nierynkowego objętego ochroną ubezpieczeniową jest wspomniane wcześniej ograniczenie podmiotowe i przedmiotowe wynikające z ustawy o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych.

Powszechność ochrony ubezpieczeniowej jest wypadkową popytu i podaży usług ubezpieczeniowych. W tym zakresie odczuwalny jest coraz większy popyt na ochronę przed ryzykiem finansowym. Badania uwzględniające wielkość przedsiębiorstwa, przeprowadzone w USA i w Europie Zachodniej, wskazują, że małe i średnie przedsiębiorstwa charakteryzują się niedostateczną wiarygodnością kredytową. Jedną z przyczyn jest brak posiadania odpowiednich zabezpieczeń [8, s. 71]. Badanie przeprowadzone w marcu 2003 r. przez B.P.S. Consultants Poland Ltd. [17] potwierdza, iż 47% małych i średnich przedsiębiorstw miewa okresowe problemy z płynnością, natomiast tylko 10% średnich przedsiębiorców⁶ i 3% małych przedsiębiorców⁷ korzysta z umowy ubezpieczenia kredytu. Jednocześnie 18% badanych firm odczuwa braki w zakresie informacji dotyczących ubezpieczeń finansowych. Także badania przeprowadzone przez D. Krzemińską⁸ potwierdzają tę tezę. Około 11,8% badanych firm korzystało z ubezpieczenia kredytu kupieckiego krajowego i 4,5% z ubezpieczenia kredytu eksportowego, z czego najczęściej korzystały przedsiębiorstwa duże odpowiednio 15,4 i 6,3%, przedsiębiorstwa średnie odpowiednio 10,1 i 3,8% oraz przedsiębiorstwa małe odpowiednio 6,3 i 1,6%.

⁵ Zwana przez E. Kreidą powszechnością pionową.

⁶ W badaniu tym do średnich przedsiębiorstw zakwalifikowano przedsiębiorców zatrudniających od 50 do 249 pracowników.

⁷ W badaniu tym do małych przedsiębiorstw zaliczono przedsiębiorców zatrudniających od 10 do 49 pracowników.

⁸ Badanie pt. „Wiarygodność kontrahenta w kredycie kupieckim” przeprowadzone w latach 1996-2003. Zob. szerzej w: [8].

Tabela 1. Zestawienie zakładów ubezpieczeń według posiadanych zezwoleń na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w zakresie ubezpieczeń kredytu oraz faktycznie prowadzonej działalności (według stanu na 31 grudnia 2004 r.).

Zakład ubezpieczeń	Zezwolenie	Faktyczna działalność
AIG	+	+
Allianz	+	+
BENEFIA	+	-
CIGNA STU	+	+
Commercial Union	+	-
Compensa	+	+
TUW Concordia	+	+
Credit Suisse	+	-
TUW CUPRUM	-	-
D.A.S.	-	-
Ergo Hestia	+	+
Euler Hermes	+	+
EUROPA	+	+
Filar	+	+
TUW Florian	-	-
Generali	+	+
Gerling	+	+
HDI Samopomoc	-	-
IF	+	-
INTER	+	-
KUKE	+	+
Link4	-	-
MTU	+	-
Partner	+	-
Pocztowe TUW	+	-
PTR	-	-
PTU	+	-
PZM	-	-
PZU	+	+
SIGNAL IDUNA	+	+
TUW SKOK	+	+
Tryg	+	-
TUW TUW	-	-
TUW TUZ	+	+
UNIQA	+	+
WARTA	+	+
Agropolisa	+	+
Liczba zakładów	29	19

Źródło: opracowanie na podstawie [15].

Jeżeli mowa o podaży ubezpieczeń kredytu, to możemy spojrzeć na ten czynnik z dwóch stron. Pierwsza to zakłady ubezpieczeń, które mają zezwolenie na prowadzenie ubezpieczeń kredytu. Druga to zakłady ubezpieczeń, które faktycznie prowadzą działalność ubezpieczeniową w tym zakresie (zob. tab. 1). Przedstawione

dane wskazują na coraz większą liczbę zakładów ubezpieczeń mających zezwolenie i faktycznie prowadzących działalność w zakresie ubezpieczeń kredytu. Widać jednak wyraźną zmianę w podaży tych usług. Na rynku tym panuje coraz większa specjalizacja i pojawiają się zakłady wyspecjalizowane w pokrywaniu tylko ryzyka kredytowego (np. Euler-Hermes, KUKE czy działające w ramach jednolitej licencji COFACE i Atradius). Natomiast zakłady ubezpieczeń oferujące produkty klasyczne stopniowo ograniczają ofertę w tym zakresie (np. PZU, Warta czy Allianz). Na rynku występuje duża różnorodność ubezpieczeń kredytu. Zdecydowanie największy udział w tej grupie ubezpieczeń mają ubezpieczenia kredytu kupieckiego krajowego i eksportowego. Pozostałe rodzaje ubezpieczeń spotykane są w dużo mniejszym zakresie, z tym, że wraz ze wzrostem popularności kredytów hipotecznych wzrasta popyt na ubezpieczenia tych kredytów [4, s. 71-72].

Wykładnią szeroko rozumianej powszechności ochrony ubezpieczeniowej może być udział ubezpieczeń kredytu w rynku ubezpieczeniowym (zob. tab. 2).

Tabela 2. Udział ubezpieczeń kredytu w rynku ubezpieczeniowym

Lata	Składka przypisana brutto (w tys. zł)	Liczba polis (w szt.)	Udział składki z ubezpieczeń kredytu w składce działu II (w %)
1991	1 700	b.d.	0,1
1995	14 526	43000	0,39
2000	93 420	82723	0,76
2001	130 343	63358	1,01
2002	164 218	117954	1,26
2003	204 754	104192	1,54
2004	260 111	161356	1,79

Źródło: opracowanie na podstawie [1; 2; 3; 13; 14; 15; 22].

Jak widać, udział ubezpieczeń kredytu w składce przypisanej brutto działu II z roku na rok rośnie, osiągając na koniec 2004 r. poziom ok. 1,8%. Potwierdza to coraz większy popyt i odpowiedź podażową zakładów ubezpieczeń w tym zakresie.

3. Podsumowanie

Ze względu na różnorodność podmiotów, które mogą korzystać z ubezpieczenia kredytu, wielość rodzajów kredytów i dużą różnorodność typów ryzyka kredytowego realizacja postulatów powszechności w ubezpieczeniach kredytów nabiera specjalnego znaczenia. Zakłady ubezpieczeń mają duże pole ubezpieczeniowe do wykorzystania i to zarówno pod względem podmiotowym, przedmiotowym, jak i zakresu ryzyka. Realizacja tego postulatów zależy w dużej mierze od momentu, w którym przedsiębiorca chce zakupić ochronę ubezpieczeniową. Zazwyczaj w przypadku dobrej koniunktury przedsiębiorcy nie są zainteresowani ubezpieczeniem kredytu, gdyż sytuacja finansowa odbiorców jest dobra, co w konsekwencji wpływa na małe straty z tytułu należności przeterminowanych. Gdy natomiast koniunk-

tura się załamuje, większość podmiotów chciałaby ubezpieczyć kredyt, gdyż zwiększa się liczba przedsiębiorstw niewypłacalnych, ale wtedy zakłady ubezpieczeń zastrzegają warunki umowy ubezpieczeniowej (wyższa cena, dodatkowe wyłączenia, wyższy udział własny itp.) (zob. tab. 3). W związku z tym najlepiej z punktu widzenia przedsiębiorcy utrzymywać ochronę ubezpieczeniową w zakresie ryzyka kredytowego przez długi okres nie zważając na fazę cyklu koniunkturalnego. Warto więc zawrzeć taką umowę mimo dobrej jakości portfela należności, gdyż nigdy nie wiadomo czy podczas fazy recesji jego jakość się nie pogorszy.

Tabela 3. Związki między cyklem koniunkturalnym branży, polityką kredytową przedsiębiorstwa a skłonnością do zawierania ubezpieczenia kredytu i warunkami tego ubezpieczenia

Faza cyklu koniunkturalnego	Wzrost	Dojrzałość	Spadek	Depresja
Polityka kredytowa przedsiębiorstw	duża akcja kredytowa	relatywnie duża akcja kredytowa	ograniczona akcja kredytowa	złagodzona akcja kredytowa
Skłonność przedsiębiorstw do zawierania ubezpieczenia kredytu	bardzo mała	mała	duża	bardzo duża
Warunki umowy ubezpieczenia kredytu	bardzo dobre	łagodne	zastrzone	bardzo rygorystyczne

Źródło: opracowanie własne.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej oraz dalszy rozwój gospodarczy Polski jest istotnym czynnikiem mającym wpływ na rozwój ubezpieczeń kredytu w Polsce⁹. Porównanie udziału ubezpieczeń finansowych¹⁰ w rynku ubezpieczeń majątkowych Polski i wybranych krajów (zob. tab. 4) pokazuje, jak szybko następuje konwergencja Polski w kierunku krajów o rozwiniętym rynku ubezpieczeniowym.

Tabela 4. Udział ubezpieczeń finansowych w rynku ubezpieczeń *non-life* (dział II) Polski i wybranych krajów o rozwiniętym rynku ubezpieczeniowym w 2003 r.

Kraj	Udział ubezpieczeń finansowych w rynku ubezpieczeń działu II (w %)
Czechy	3,01
Francja	3,87
Niemcy	2,13
Węgry	1,54
Włochy	3,10
Japonia	0,87
Polska	3,30
Szwajcaria	0,86
Wielka Brytania	9,75
USA	2,13

Źródło: opracowanie na podstawie [6].

⁹ Na początku lat siedemdziesiątych Christoph Pfeiffer prognozował masowy rozwój na europejskim rynku ubezpieczeniowym m.in. ubezpieczeń kredytu i ubezpieczeń OC za produkt. Zob. [10].

¹⁰ Grupy 14, 15, 16 zaliczane są przez OECD do klasy *pecuniary loss*.

Coraz szersza oferta w tym zakresie będzie przyczyniać się do wzrostu płynności przepływu kapitału oraz zwiększenia obrotów handlowych przy jednoczesnym ograniczeniu ryzyka związanego z działalnością gospodarczą.

Literatura

- [1] Biuletyn Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych. Wyniki sektora ubezpieczeń za rok 2001, Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych, Warszawa 2002.
- [2] Biuletyn Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń za rok 1995, Biuro Nadzoru i Statystyki, Warszawa, listopad 1996.
- [3] Biuletyn Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń. Wyniki sektora ubezpieczeń za rok 2000, Departament Analiz Systemu Ubezpieczeniowego, Warszawa 2001.
- [4] Bulik M., *Makroekonomiczne czynniki rozwoju ubezpieczeń kredytów hipotecznych w warunkach polskich*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 1037, AE, Wrocław 2004.
- [5] Handschke J., *Postulat powszechnej ochrony ubezpieczeniowej*, „Wiadomości Ubezpieczeniowe” 1977, nr 1.
- [6] *Insurance Statistics Yearbook 1994-2003*, OECD Publishing, Paris 2005.
- [7] Kreid E., *Wskaźnik efektywności ubezpieczeń majątkowych*, „Studia Ubezpieczeniowe” t. IV, Warszawa-Poznań 1979.
- [8] Krzemińska D., *Wiarygodność kontrahenta w kredycie kupieckim*, AE, Poznań 2005.
- [9] Łuczka T., *Kapitał obcy w małym i średnim przedsiębiorstwie. Wybrane aspekty mikro- i makroekonomiczne*, Rozprawy Nr 353, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 2000.
- [10] Pfeiffer Ch., *Trends in European Insurance*, [w:] *Modern Insurance Theory and Education*, vol. III, Varsity Press, Orange, New Jersey 1972.
- [11] Pokorzyński L., *Uwagi w sprawie podstawowych zasad ubezpieczeń w Polsce*, Zeszyty Naukowe WSE w Poznaniu nr 4, Poznań 1957.
- [12] Poleszak H., *Pojęcie efektywności ochrony ubezpieczeniowej i metody jej oceny*, „Studia Ubezpieczeniowe”, t. VI, Warszawa-Poznań 1982.
- [13] Rocznik Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych 2002, Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych, Warszawa 2003.
- [14] Rocznik Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych 2003, Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych, Warszawa 2004.
- [15] Rocznik Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych 2004, Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych, Warszawa 2005.
- [16] Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 6 sierpnia 2001 r. w sprawie maksymalnego procentowego udziału składników pochodzenia zagranicznego

w eksportowanym w ramach kontraktu eksportowego produkcie finalnym, umożliwiającemu uznanie tego produktu za krajowy, DzU 2001 nr 101, poz. 1097.

- [17] *Rynek usług ubezpieczeniowych. Badanie małych i średnich firm. Raport z badania syndykatowego*, B.P.S. Consultants Poland Ltd., Gdańsk, marzec 2003.
- [18] Szpunar J., *Niektóre warunki wykorzystania pola ubezpieczeniowego*, „Studia Ubezpieczeniowe”, t. III, Warszawa-Poznań 1976.
- [19] Szpunar J., *Powszechność ochrony ubezpieczeniowej*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Społeczny” 1968 , nr 3.
- [20] Szpunar J., *Ubezpieczenia gospodarcze*, Skrypt AE w Poznaniu, Poznań 1972.
- [21] Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych, DzU 2001 nr 59, poz. 609 z późn. zm.
- [22] *Wyniki finansowe instytucji ubezpieczeniowych w Polsce w latach 1991-1995*, „Informacje i opracowania statystyczne”, GUS, Warszawa 1997.

CREDIT INSURANCE COVERAGE AVAILABILITY SPECIFICS

Summary

This article is focused on credit insurance coverage availability issues. This coverage needs to be reviewed under entity, subject and risk. Credit insurance is characterized by variety of entities, which can be insured, variety of subjects, which can be covered and specificity of credit risk, in particular marketable and non-marketable risks. This complexity is unique and important for this kind of insurance.